

RECENZIJĄ

Historia. Ludzie i epoki. Klasa 2. Podręcznik do historii obejmujący kształcenie w zakresie podstawowym w liceum ogólnokształcącym, liceum profilowanym i technikum oraz kształcenie w zakresie rozszerzonym w liceum ogólnokształcącym i liceum profilowanym.

Część IV. Piękny wiek XIX. (p. 214-268); Część V. Burzliwy wiek XIX. (p.250-324).

Vadovėlis skirtas įvairaus profilio licejams ir technikumams. Iš esmės, - tai visuotinės istorijos vadovėlis, kuriame Lenkijos visuomenės istorija pateikiama kaip sudėtinė Europos bei Pasaulio visuomenės istorijos dalis. Gausiai ir kokybiškai iliustruotas su puikiais ir informatyviais iliustracijų komentarais. Iliustracijos perteikia dalį informacinio krūvio, atlieka teksto aiškinamąją funkciją. Informatyvūs ir lengvai skaitomi žemėlapiai. Aprūpintas istorinių terminų žodyneliu, aukšto metodinio lygio lentelėmis.

Bendri pastebėjimai:

-Korektiškai ir tekste, ir iliustracijose bei žemėlapiuose nušviečiama Napoleono laikų Europa (p.214-225). Lenkijos istorija čia pristatoma per Varšuvos kunigaikštystės pristatymą. Pažymėtina, kad ir tekste, ir žemėlapiuose jos teritorija įvykiai labai tiksliai siejami tik su Lenkija. Jokių „pretenzijų“ pateikti LDK teritorijos dalis kaip lenkiškas teritorijas nėra.

- Tas pats pasakytina ir apie Vienos Kongreso laikus, to meto Lenkijos situacijos pristatymą (p.226-230) bei lenkų žemių padėtį po šio kongreso iki 1830 m. (p.231-236), 1830-1831 m. sukilimą bei Didžiąją emigraciją (p.239-247).

- Tos pat korektiškumas išlaikytas ir aptariant 1863 – 1864 m. sukilimą: eigą, dalyvius, politines programas (p.269 – 271) bei lenkiškų žemių situaciją po šio sukilimo (p.272-277).

-Bendra išvada: Vis tik, toks pabrėžtinai korektiškumas atvedė į tokį kraštutinumą, jog visiškai eliminavo buvusios LDK žemių paveldėtojus – Lietuvą, Baltarusiją ir Ukrainą (sic! Tiesa, Lvovas kai kur funkcionuoja kaip lenkiškos kultūros raiškos vieta. Pvz., aprašant *La belle époque* kultūrą ir meną (p.319)). Apie jas buvo galima nors keliais žodžiais, iliustracijų pagalba ar net žemėlapiuose pavaizduoti, aptariant minėtus sukilimus, o ypač pristatant tautinius judėjimus (44.3. *Ruchy narodowe i nacjonalistyczne* (p.290-292).Juk kažkodėl atsirado vietos užsiminti apie čekų, airių,

serbų, kroatų tautinius sąjūdžius (p.290). Taip blokuojama „istorinė atmintis“ apie savo kaimynus iš rytų. Nemanau, kad tai būtų naudinga Vidurio Rytų Europos regioninei tapatybei formuotis, geros kaimynystės ir savitarpio supratimui ugdyti.... .

Vilnius, 2009 05 14

Dr. Rimantas Miknys

Lietuvos istorijos institutas

Kražių 5, LT-011008 Vilnius

Lietuva